

راهکاری برای رفع تنش های پیش آمده در مورد شورای گفت و گو علی دینی ترکمانی، استادیار موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

موج

قانون موسوم به " بهبود محیط کسب و کار " که توسط اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تنظیم و به تصویب مجلس شورای اسلامی نیز رسید، موجب شکل گیری تنش هایی میان دولت و اتاق شد. پیامد این تنش ها، تعطیل شدن جلساتی بود که با حضور نمایندگان اتاق در مورد مسایل اقتصادی در دستگاه های دولتی برگزار می شد. در ضمن، همانطور که می دانیم در پی مخالفت دولت ، این قانون به شورای نگهبان ارجاع شده است تا درباره آن تصمیم نهایی اخذ شود. درباره این قانون اظهارنظرهای گوناگونی به ویژه در چند ماه قبل صورت گرفت. با توجه ، به ضرورت عادی سازی روابط میان بخش خصوصی و دولت، در اینجا یکبار دیگر به این موضوع نظری می اندازیم و سعی می کنیم با نگاهی کارشناسانه و منصفانه مساله را آسیب شناسی کنیم.

۱. هیچ تردیدی نیست پیشبرد تحولات توسعه ای به طرزی مطلوب و کارآمد مستلزم وجود رابطه ای دوستانه و صمیمانه میان بخش های دولتی و خصوصی است. این رابطه به این معناست که دولت به بخش خصوصی به عنوان بازوی عملیاتی خود در اجرای پروژه های سرمایه گذاری و پیشبرد برنامه های توسعه ای نگاه و سعی می کند با محدود کردن دخالت خود در اقتصاد به اموری اساسی، از ظرفیت های بازار و بخش خصوصی استفاده کند. در این رابطه طراح و کارگردان اصلی و خط مشی گذار دولت و بازیگر صحنه بازار است.

۲. واقع امر این است که قانون مذکور یکی از اصول اولیه و مهم ناظر بر خود یعنی تامین شرایط بهتر برای گفت و گو را رعایت نکرده و بنابراین موجب واکنش اعتراضی دولت شده است. برای مثال موارد زیر همگی نیاز به گفت و گو با دولت و نظر خواهی پیش از ارایه آن به مجلس دارد:

ماده ۸: الکترونیکی کردن اسناد تجاری توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری اتاق ها و وزارت امور اقتصادی و دارایی در عرض ۶ ماه (اینکه در عرض ۶ ماه می توان دست به چنین کاری زد یا نه باید مورد گفت و گو قرار بگیرد)

ماده ۹: وزارت امور خارجه ظرفیت های روابط خارجی خود و نمایندگی های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران در ایران به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد بند چ همین ماده: نظارت بر قراردادهای دستگاه های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش های خصوصی و تعاونی توسط شورای گفت و گو

ماده ۱۵: تشکیل جلسه هفتگی با حضور نماینده دستگاه های اجرایی جهت پاسخگویی به مطالبات و شکایات تشکل ها و فعالان کسب و کار.

طرح چنین مواردی موجب شده که این تصور برود که اتاق به دنبال تامین نقش حاکمیتی مربوط به دولت برای خود است. علاوه بر این قانون اشکالاتی دیگر دارد از جمله اینکه:

۱. نامنسجم و ناسازگار است. از یکسو به مواردی چون ضرورت افزایش پاسخگویی دولت در برابر بخش خصوصی و حضور نمایندگان اتاق در شورای های مورد نظر ناظر است، از سوی دیگر به مواردی جزئی تری که میاز به چنین قانونی ندارد - چون ارایه برق و سایر خدمات به صنوف توسط شهرداری ها یا وزارت نیرو (مواد ۱۶، ۲۱، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶) - می پردازد. ماده ۲۷ درباره نحوه اعلان تعطیلات رسمی است.

۲. ماده ۴ مبنی بر محاسبه شاخص های کسب و کار توسط اتاق ها نیازی به مصوبه قانونی ندارد. اتاق ها می توانند در چارچوب روش شناسی مورد نظر خود دست به محاسبه شاخص های مرتبط با فضای کسب و کار بزنند و در صورت وجود محاسبات دولتی آن را به چالش بکشند یا تکمیل کنند.

۳. ماده ۵ مبنی بر تجدید ساختار اتاق ها به منظور کاهش موازی کاری، نیازی به مصوبه قانونی ندارد، اتاق ها در صورت لزوم می توانند دست به تجدید ساختار خود بزنند و از موازی کاری پرهیز کنند.

۴. ماده ۱۸ مبنی بر تاسیس "سازمان نظام مشاوره مدیریت" در قالب شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی و غیرانتفاعی نیز نیازی به مصوبه قانونی ندارد، در صورت لزوم، بخش

خصوصی می تواند اقدام به تاسیس آن کند و از طریق ارایه مشاوره ، به ارتقای ظرفیت نظام تصمیم سازی کمک کند.

به نظر می رسد با اصلاح موارد ذکر شده راه برای برقراری تفاهم میان دولت و اتاق فراهم می شود. در این تردیدی نیست که بدون وجود صدای بخش خصوصی در نظام تصمیم گیری دولتی، نمی توان تصمیمات بهینه و صحیحی را اتخاذ کرد. همکاری دولت و بخش خصوصی یکی از پیش شرط های مهم فرایند توسعه است. در عین حال، طبیعی است که این همکاری همراه با چانه زنی بر سر سیاست های اقتصادی است. قدرت چانه زنی بخش خصوصی و همینطور سایر نهادها از جمله نهادهای کارگری چون خانه کارگر بیش از آنکه مقید به قوانینی از این دست باشد ریشه در جایگاه آن ها در اقتصاد کشور دارد. به این اعتبار شاید چندان منطقی نباشد رابطه ای که پیشتر وجود داشت و موجب می شد که دست کم مسایل مورد گفت و گو قرار بگیرد بخاطر چنین قانونی که همراه با نقایص مذکور است، مخدوش شود.